

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Foltase a soudců Mgr. Lenky Krupíčkové a Mgr. Davida Hipšra v právní věci žalobců: **a) S. B., b) nezl. D. B.**, právně zastoupeni Mgr. Pavlem Čížinským, advokátem se sídlem Havlíčkovo náměstí 189/2, Praha 3, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 29. 10. 2020, č. j. 13 Az 34/2019 - 34,

t a k t o :

- I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 29. 10. 2020, č. j. 13 Az 34/2019 - 34, **se zrušuje.**
- II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 5. 2019, č. j. OAM-157/ZA-ZA11-P10-2018, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobcům na náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti částku 10 520 Kč k rukám jejich zástupce Mgr. Pavla Čížinského, advokáta, a to do 15 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 29. 5. 2019, č. j. OAM-157/ZA-ZA11-P10-2018, žalovaný neudělil žalobcům mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o azylu“).

II.

[2] Žalobci napadli rozhodnutí žalovaného žalobou u Městského soudu v Praze (dále též „městský soud“), který ji napadeným rozsudkem zamítl. Konstatoval, že žalovaný

zjistil řádně skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a vyjádřil se ke všem tvrzením žalobců učiněným ve správním řízení. Městský soud se ztotožnil s vyjádřením žalovaného, že žalobce a) v zemi nevyvíjel žádnou činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod, neměl problémy se státními orgány, zemi původu opustil legálně, s vlastním cestovním pasem a bez jakýchkoli obtíží. Jeho tvrzení, že měl být jako řadový člen strany Ata Meken a spoluorganizátor demonstrací na podporu jejího představitele Omurbeka Tekebaeva, obviněného a odsouzeného v korupční kauze, opakovaně zadržován policií, nepůsobí s ohledem na shromážděné informace o zemi původu věrohodně. V zemi původu byl pasivně účasten s dalšími osobami pouze dvou mítinků, v jejichž průběhu žádné politické aktivity nevyvíjel. Ze zpráv o zemi původu nevyplývá, že by se členové opoziční strany Ata Meken stali terčem pronásledování ze strany státní moci. Tyto zprávy ani nehovoří o hrubém cíleném porušování konkurenčního boje v rámci prezidentských voleb. K tomu městský soud doplnil, že žalobce a) neměl od propuštění dne 20. 7. 2017 žádné další potíže s policií, a ze správního spisu nevyplývá, že by se tato skutečnost měla změnit. U žalobce b) nelze vzhledem k jeho věku pronásledování z azylově relevantních důvodů ani předpokládat. Ze zjištění žalovaného pak nevyplývá, že by žalobci splňovali důvody pro udělení humanitárního azylu či doplňkové ochrany. Z ničeho nelze dovozovat, že by žalobci a) reálně hrozilo v případě návratu do vlasti přímé a bezprostřední nebezpečí mučení či nelidského zacházení. Z okolností je zřejmé, že žalobce a) podal žádost o mezinárodní ochranu s cílem legalizovat svůj pobyt na území České republiky. Městský soud neshledal důvodnou ani námitku vůči obsahu protokolů, resp. překladu výpovědi žalobce a). Pohovory byly vedeny důkladně, pečlivě a otázky byly pro lepší porozumění opakovány. Žalobci měli k dispozici tlumočníka, možnost zpětného přetlumočení však žalobce a) využil pouze při pohovoru o žádosti svého syna a žádné korekce neprováděl. Namítané nesrovnalosti v napadeném rozhodnutí jsou pouze účelové.

III.

[3] Žalobci [dále též „stěžovatelé“, zvlášť pak „stěžovatel a)“ a „stěžovatel b)“] podali proti rozsudku městského soudu kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). Namítli, že městský soud k otázce pronásledování pouze odcitoval část vyjádření žalovaného, aniž by vysvětlil, z jakého důvodu se s ním ztotožňuje. Zcela pak pominul zprávy o zemi původu předložené v žalobě, které podporují tvrzení stěžovatele a) o pronásledování členů strany Ata Meken ze strany kyrgyzských úřadů. Nepřezkoumatelné je i samotné rozhodnutí žalovaného, neboť z něj není zcela jasné, zda byla výpověď stěžovatele a) vyhodnocena jako nevěrohodná. Nevěrohodnost je pouze naznačena. Žalovaný v této souvislosti poukázal na to, že zprávy o zemi původu nehovoří o cíleném zatýkání a opakovaném zadržování členů strany Ata Meken. To však ještě neznamená, že se tyto události nestaly. Zprávy o zemi původu je nevylučují, naopak hovoří o obdobných událostech. Další pochybnosti o věrohodnosti stěžovatele a) pramení z chybného tlumočení, resp. z nepochopení jeho výpovědi nebo se jedná o nelogické spekulace žalovaného. V hrubém rozporu s obsahem spisu je tvrzení, že stěžovatel a) nevyvíjel žádnou činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod, neměl problémy se státními orgány, nebyl v zemi původu pronásledován a nehrozí mu žádné nebezpečí při návratu. Stěžovatel a) se mnohokrát účastnil demonstrací, což je nepochybně politickou

pokračování

aktivitou, stejně jako jeho práce pro stranu. Absence problémů v posledních 4 měsících pobytu ve vlasti a možnost svobodného odcestování nepředstavují silný důkaz o tom, že mu po návratu do Kyrgyzstánu nic nehrozí. Vůdce strany Ata Meken je stále vězněn, nelze se tak domnívat, že by represivní jednání kyrgyzské vlády vůči této straně mělo skončit. Stěžovatelé dále namítli pochybení v obsahu protokolů ve správním řízení. Zdůraznili, že stěžovatel a) je Kyrgyz a uzbečtina, v níž pohovor proběhl, je pro něj cizím jazykem. Existenci rozporů, na něž v žalobě poukázali, nelze odmítnout s poukazem na vnitřní koherenci výpovědi a podpis protokolu. Městský soud se v této otázce opřel o nepřiléhavou judikaturu. Chyby v překladu ovšem nejsou významné, neboť i tak stěžovatelé uvedli azylově relevantní důvody, resp. důvody pro udělení doplňkové ochrany. Městský soud neposoudil řádně ani nárok na udělení humanitárního azylu. Přijatelnost kasační stížnosti je dána tím, že se městský soud odchýlil od ustálené judikatury a jeho pochybení má dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelů. Nejvyšší správní soud se rovněž dosud nezabýval postavením členů opozičních stran v Kyrgyzstánu, především strany Ata Meken, zejména v souvislosti s prezidentskými volbami v Kyrgyzstánu v roce 2017 a uvězněním Omurbeka Tekebaeva. Navrhli, aby Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

IV.

[4] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na své rozhodnutí a rozsudek městského soudu. Doplnil, že tvrzení stěžovatele a) o jeho politických aktivitách v zemi původu nepůsobí vzhledem ke shromážděným informacím věrohodně. Zdůraznil, že stěžovatel a) neměl během pohovoru žádné připomínky, odpovídal logicky, a tudíž tlumočnickovi dobře rozuměl. Protokoly podepsal bez připomínek, protože lze jeho námítky považovat pouze jako účelové. Městský soud žalobu správně zamítl. Jeho rozsudek je dostatečně odůvodněný a přezkoumatelný. Kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelů, a proto žalovaný navrhl, aby ji Nejvyšší správní soud odmítl pro nepřijatelnost, popř. zamítl.

V.

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[6] Vzhledem k tomu, že se v projednávané věci jedná o kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany, zabýval se Nejvyšší správní soud v souladu s § 104a s. ř. s. nejdříve otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem přesahuje vlastní zájmy stěžovatelů. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud takovou kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, v němž interpretoval neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. O přijatelnou kasační stížnost se dle výše citovaného rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec nebo nebyly plně vyřešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3)

kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[7] Kasační stížnost tedy může být přijatelná mimo jiné v případě zásadního pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Tak tomu je i v právě projednávané věci, neboť, jak bude rozebráno níže, posouzení věrohodnosti stěžovatele a) trpělo zásadními pochybeními.

[8] Stěžovatelé městskému soudu v zásadě vytýkají, že nekriticky převzal nepodložené a tudíž nesprávné závěry žalovaného o tom, že stěžovatel a) nevyvíjel ve vlasti žádnou činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod a že z jeho tvrzení ani ze zjištění žalovaného nevyplývá, že by mohl být v zemi původu vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu, resp. že by mu v případě návratu do vlasti hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a téhož zákona. Poukazují na to, že žalovaný částečně dezinterpretoval výpověď stěžovatele a) a nevěrohodnost jeho tvrzení dovozoval buďto ze srovnání se zprávami o zemi původu, které se relevantními událostmi explicitně ani implicitně nezabývaly, nebo z vlastních nelogických spekulací.

[9] Nejvyšší správní soud přisvědčil stěžovatelům, že městský soud skutečně potvrdil rozhodnutí žalovaného, které nemá oporu v obsahu správního spisu, namísto toho, aby je v souladu s § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. zrušil.

[10] Z rozhodnutí žalovaného, jakož i městského soudu plyne, že stěžejním důvodem pro závěr o absenci azylově relevantních důvodů žádosti stěžovatele a), je nevěrohodnost jeho tvrzení o tom, že měl mít v zemi původu problémy v souvislosti se svými politickými aktivitami, pro které by mu mělo hrozit nebezpečí rovněž při návratu. Žalovaný, resp. městský soud, dovozují nevěrohodnost stěžovatele a) především na základě toho, že obsah jeho výpovědi neodpovídá informacím o zemi původu shromážděným žalovaným. Dále k závěru o snížené věrohodnosti stěžovatele a) dospívají na základě toho, že byl schopen bez problémů opustit zemi původu, že nebyl zadržen v návaznosti na svou účast na mítinku v Biškeku, kterého se účastnil krátce po svém prvním zadržení a že jako spoluorganizátor neznal další organizátory mítinku, na němž došlo k jeho prvnímu zadržení.

[11] Otázkou věrohodnosti žadatele o mezinárodní ochranu se Nejvyšší správní soud opakovaně zabýval (viz např. rozsudky ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57, ze dne 24. 7. 2008, č. j. 2 Azs 49/2008 - 83, ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, ze dne 30. 6. 2010, č. j. 9 Azs 17/2010 - 182, ze dne 26. 2. 2008, č. j. 2 Azs 100/2007 - 64, ze dne 27. 9. 2019, 4 Azs 345/2018 - 32, ze dne 22. 5. 2009, č. j. 5 Azs 7/2009 - 98 či v rozsudku ze dne 29. 8. 2019, č. j. 9 Azs 39/2019 - 77). Z uvedených rozsudků vyplývá, že v mnoha případech je rozhodným důkazním prostředkem výpověď žadatele a klíčovým faktorem se pak stává posouzení celkové věrohodnosti žadatele a posouzení pravděpodobnosti, zda k události opravdu došlo podle jeho výpovědi. V případě, že výpověď či výpovědi žadatele jsou rozporné, je podstatné, zda se jedná o drobné, vysvětlitelné rozpory, či jde o rozpory podstatné. Dalším důvodem nevěrohodnosti žadatele pak může být situace, kdy jsou vyjádření žadatele o mezinárodní ochranu v rozporu se zprávami o zemi původu.

pokračování

[12] Na posouzení věrohodnosti jednotlivých dílčích tvrzení žadatele o azyl, která jsou posléze podkladem celkové úvahy o pravděpodobnosti pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu, je třeba aplikovat důkazní standard přiměřené pravděpodobnosti vymezený v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006 - 82. To znamená, že pokud je přiměřeně pravděpodobné, že daná událost proběhla tak, jak tvrdí žadatel o azyl, správní orgán musí toto tvrzení vzít v potaz při celkovém posouzení žádosti o mezinárodní ochranu. Správní orgán může zcela vyloučit z celkového posouzení pouze ta fakta, u nichž je postaveno téměř najisto, že se nestala (tj. neexistuje ani přiměřená pravděpodobnost, že k nim došlo). Ostatní tvrzení musí být součástí celkového posouzení rizika pronásledování, kde jim bude přisouzena váha podle míry pravděpodobnosti, s jakou lze soudit, že odpovídají skutečnosti (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 1. 2018, č. j. 10 Azs 254/2017 - 40).

[13] Správní orgán tedy nemůže ze svého posuzování vyloučit tvrzené skutečnosti např. pouze proto, že nelze vyloučit jiný průběh událostí než ten předestřený žadatelem či že existuje alternativní vysvětlení pro určité skutečnosti, které je stejně pravděpodobné. Pokud je byť jen přiměřeně pravděpodobné, že tvrzení žadatele je pravdivé či že se určitá skutečnost udála tak, jak uvádí žadatel, správní orgán nesmí toto tvrzení prohlásit za nevěrohodné a vyloučit je z dalšího posuzování; naopak, musí toto tvrzení vzít v potaz při celkovém posouzení odůvodněnosti žádosti a přiřadit mu patřičnou váhu. Jiná situace je, pokud je žadatel nevěrohodný ve všech relevantních aspektech své žádosti; v tomto případě (a pouze v tomto případě) může správní orgán bez dalšího posoudit žadatele jako nevěrohodného a nemusí detailně posuzovat jeho jednotlivá dílčí tvrzení (viz rozsudky ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, ze dne 4. 1. 2018, č. j. 10 Azs 254/2017 - 40, a ze dne 17. 4. 2019, č. j. 6 Azs 331/2018 - 34).

[14] Specifikem řízení ve věci mezinárodní ochrany je dále pravidlo „v případě pochybností ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu“ (benefit of doubt). Jsou-li dány skutečnosti, na základě nichž lze předpokládat, že k porušení základních lidských práv a svobod žadatele o azyl došlo, nebo mohlo by s ohledem na postavení žadatele ve společnosti, s přihlédnutím k jeho přesvědčení, názorům, chování atd., dojít, a správní orgán nemá dostatek důkazů o tom, že tomu tak nebylo či nemohlo by v budoucnu být, pak tyto skutečnosti musí správní orgán v situaci důkazní nouze zohlednit, a to ve prospěch žadatele o azyl (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003 - 89).

[15] Stěžovatel a) při pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedl, že bydlel v Kyrgyzstánu se svou manželkou a dcerou. Příležitostně pracoval pro stranu Ata Meken za finanční odměnu. Organizoval například akce, při nichž rozdávali peníze potřebným lidem. Jeho problémy začaly poté, co dne 27. 2. 2017 spoluorganizoval v oblasti Jalalabat mítink na podporu Omurbeka Tekebaeva, předsedy strany Ata Meken, který byl po přicestování z Turecka zatčen kyrgyzskou policií. Z důvodu organizace tohoto mítinku byl zatčen policisty, kteří jej odvezli do Ošské oblasti a 3 dny jej zadržovali. Během zadržení byl opakovaně zbit. Následně jeho bratr podplatil policisty, kteří jej propustili. Krátce po mítinku v oblasti Jalalabat se zúčastnil ještě mítinku v Biškeku, v souvislosti s tím však žádné problémy neměl. Stěžovatel a) byl poté za obdobných podmínek na

několik dní násilně odváděn policií každý měsíc, naposledy v září roku 2017. V tomto případě byl však zadržen až do 20. 10. 2017. V říjnu 2017 proběhly prezidentské volby. Po svém propuštění dne 20. 10. 2017 neměl s policií až do svého odjezdu ze země původu žádné problémy. V prosinci roku 2017 se od kamaráda svého bratra dozvěděl, že je plánována čistka podporovatelů Omurbeka Tekebaeva. Proto se rozhodl opustit Kyrgyzstán. Cestu ze země původu začal vyřizovat v prosinci roku 2017. Během vyřizování víza ani vycestování ze země neměl žádné problémy. V případě návratu do země původu se obává svého zatčení.

[16] Je třeba souhlasit se žalovaným, resp. městským soudem, že ze shromážděných podkladů nevyplývá, že by osoby v obdobném postavení jako stěžovatel a), tedy řadový člen opoziční politické strany Ata Meken, který spoluorganizoval mítinky, byly v souvislosti s prezidentskými volbami v roce 2017 vystaveny pronásledování ve smyslu zákona o azylu. To je však dáno především tím, že materiály o zemi původu shromážděné žalovaným se k situaci v Kyrgyzstánu vyjadřují velmi obecně, a osobami v postavení obdobného stěžovatele a) se nijak podrobněji nezabývají. I z těchto zpráv je však zřejmé, že v Kyrgyzstánu dochází k omezování práva na svobodu projevu, nenásilného shromažďování a rovněž k represím v souvislosti s uplatňováním politických práv a názorů. Zprávy se zmiňují např. o rozeznání nenásilné demonstrace v Biškeku dne 18. 3. 2017 se zatčením řady účastníků. Pro posouzení věrohodnosti azylového příběhu prezentovaného stěžovatelem a) tak není stěžejní, že shromážděné informace nereferují přímo o mítinku dne 27. 2. 2017 v oblasti Jalalabat, na němž mělo dojít k jeho prvnímu zadržení. Vyplývá z nich totiž minimálně to, že k obdobným incidentům v zemi původu dochází. Není proto možné bez dalšího konstatovat, že stěžovatelem a) tvrzené skutečnosti nejsou založeny na pravdě. Na první pohled je totiž zřejmá korelace mezi jeho výpovědí a obecnými informacemi o zemi původu. Jinými slovy, azylový příběh stěžovatele a) lze označit za konzistentní a za souladný s dosud shromážděnými informacemi o zemi původu. I proto není zásadní, že tyto informace přímo nereferují o mítinku, na němž mělo dojít k prvnímu zadržení stěžovatele a). To totiž neznamená, že tato skutečnost nemohla nastat, tím spíše, když nastala skutečnost obdobná. Informace plynoucí ze zpráv o zemi původu nijak nevylučují, že se mítink v oblasti Jalalabat mohl konat, a že na něm mohlo dojít k zadržení stěžovatele a), přestože tato událost není v obecných informacích o zemi původu shromážděných žalovaným zmiňována. Z důvodu absence podkladů, které by se konkrétněji vyjadřovaly k postavení členů opozičních stran, konkrétně strany Ata Meken, tak nelze učinit kvalifikovaný závěr o tom, zda jsou výpovědi stěžovatele a) věrohodné, či nikoliv, a zda je tedy přiměřeně pravděpodobné, že mohl být terčem pronásledování ze strany státních orgánů.

[17] Ani fakt, že stěžovatel a) vycestoval ze země původu bez větších obtíží, sám o sobě nemusí nutně svědčit o tom, že jeho tvrzení o potížích v zemi původu není věrohodné. Například v rozsudku ze dne 8. 4. 2010, č. j. 1 Azs 7/2010 - 114, Nejvyšší správní soud konstatoval, že „*založit závěr o nevěrohodnosti celé výpovědi (...) čistě na pochybnostech o okolnostech vycestování ze země nelze. K tomu by bylo nutno identifikovat zásadnější nesrovnalosti ve stěžovatelově výpovědi, případně rozpory mezi jeho výpovědí a dostupnými informacemi o zemi původu atd.*“ Obdobně v bodě 28 rozsudku ze dne 4. 1. 2018, č. j. 10 Azs 254/2017 - 40, zdejší soud uvedl ve vztahu k bezproblémovému odchodu žadatele o mezinárodní ochranu z Demokratické republiky Kongo: „*Žalovaný považoval za*

pokračování

podstatné, že stěžovatel setrval dva roky po útoku ve své vlasti, aniž měl jakékoliv potíže. Žalovaný dovodil, že se v zemi volně pohyboval, že si prostřednictvím státních orgánů vyřídil vízum a ze země bez problémů vycestoval. NSS souhlasí se žalovaným, že se může jednat o podstatný argument pro závěr o tom, že neexistuje přiměřená pravděpodobnost pronásledování žadatele o azyl ze strany státních orgánů. Státní orgán, který je příslušný k vydávání cestovních dokladů, však nemusí vždy za všech okolností disponovat i informacemi o akcích všech státních složek (ať už vládních či prezidentských) plánovaných proti určitým subjektům či seznamem tzv. „nepohodlných“ osob. Jinými slovy, nelze bez dalšího tvrdit, že vydání cestovního dokladu orgánem k tomu příslušným automaticky vylučuje nebezpečí pronásledování ze strany státních orgánů. Tuto skutečnost je třeba zohlednit při posouzení přiměřené pravděpodobnosti pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu.“

[18] Rovněž skutečnost, že stěžovatel a) nebyl zadržen v souvislosti se svou účastí na mítinku v Biškeku krátce po svém prvním zadržení, nemusí nutně svědčit o nevěrohodnosti jeho tvrzení o potížích v zemi původu. Stěžovatel a) tvrdil, že byl poprvé zadržen na mítinku dne 27. 2. 2017, tedy asi 3 týdny před konáním mítinku v Biškeku. Nemohl tak mít dlouhodobé problémy s policií, respektive nic takového k dané době ani netvrdil. Naopak uvedl, že před prvním zatčením žádné problémy s policií neměl. Obdobně jako v případě bezproblémového vycestování ze země nelze ani v tomto případě vyloučit, že policejní úřad v Biškeku nemusel v krátké době po prvním mítinku disponovat relevantními podklady týkajícími se stěžovatele a). Biškek je vzdálen stovky kilometrů od oblasti Jalalabat, kde se konal mítink, na němž došlo k prvnímu zadržení stěžovatele a). Ošská oblast, do níž byl stěžovatel a) policisty převezen, je pak od Biškeku ještě vzdálenější.

[19] Žalovanému lze přisvědčit v tom, že neznalost dalších organizátorů na mítinku, na němž došlo k zadržení stěžovatele a), by zakládala určité pochybnosti o věrohodnosti jeho tvrzení, že se tohoto mítinku aktivně účastnil jako spoluorganizátor. Z protokolu o pohovoru se stěžovatelem a) se však přímo nepodává, že by tento neznal žádné další organizátory, jak uvedl žalovaný ve svém rozhodnutí. Vyplývá z něj pouze to, že stěžovatel a) neznal další organizátory, kteří nebyli z oblasti Oš. Stěžovatel a) při pohovoru uvedl jména dalších dvou osob, které měly mítink spoluorganizovat, což koresponduje s tím, že podle jeho navazující odpovědi měly být z oblasti Oš zadrženy právě 3 osoby včetně stěžovatele a). Při hodnocení výpovědi stěžovatele a) je třeba zohlednit, že tato nebyla poskytnuta v jeho rodném jazyce, pročez nemusí být některá vyjádření zcela precizní. Lze-li některá jeho vyjádření chápat různými způsoby, nelze se *a priori* přiklonit k tomu smyslu, který založí rozpornost jeho výpovědi, a na základě toho dovozovat pro žadatele nepříznivé následky v podobě hodnocení jeho tvrzení jako nevěrohodného. Žalovaný má vést pohovor tak, aby byly nejasnosti vysvětleny přímo na místě (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2019, č. j. 5 Azs 207/2017 - 36, či ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003 - 89).

[20] Městský soud v napadeném rozsudku dále uvedl, že stěžovatel a) již neměl po svém propuštění dne 20. 7. 2017 žádné problémy s policií až do vycestování s rodinou v únoru 2018. Z výpovědi stěžovatele a) založené ve správním spise však vyplývá, že k jeho poslednímu zadržení došlo kolem 20. 9. 2017. Propuštěn byl teprve po prezidentských volbách přibližně dne 20. 10. 2017. Navíc nelze ze skutečnosti, že stěžovatel a)

neodcestoval s rodinou bezprostředně po posledním útoku, činit zásadní závěry o tom, zda mu bude v případě návratu do země původu hrozit pronásledování. Časový odstup mezi posledním propuštěním stěžovatele a) dne 20. 10. 2017 a opuštěním země dne 7. 2. 2018 není příliš dlouhý, a to navíc za situace, kdy dle svého tvrzení měl stěžovatel a) obdržet informaci o budoucí politické čistce v prosinci roku 2017, a téhož měsíce měl začít vyřizovat odjezd svůj i své rodiny ze země původu. V tomto kontextu je navíc nutné opětovně zdůraznit, že v dané době proběhly v zemi původu stěžovatelů volby, což může mít vliv na změnu frekvence, resp. pozastavení zadržování stěžovatele a), ovšem nelze z toho učinit závěr o tom, že stěžovateli a) už zadržování *pro futuro* nehrozí.

[21] V této souvislosti nutno připomenout, že posuzování žádosti o mezinárodní ochranu má *prospektivní* povahu. V rozsudku ze dne 24. 8. 2017, č. j. 1 Azs 227/2017 - 33, Nejvyšší správní soud uvedl, že *prospektivní rozhodování znamená, že „se posuzuje riziko hrozící žadateli v budoucnu. Pouhá skutečnost, že tedy stěžovatel dosud nebyl násilí (...) podroben, neznámá, že mu takové nebezpečí nehrozí.“* V rozsudku ze dne 26. 7. 2018, č. j. 7 Azs 162/2018 - 47, pak uvedl, že *„přezkum udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu je postaven na potencialitě pronásledování v budoucnu po případném návratu žadatele do země původu, jedná se tedy, obdobně jako u posuzování skutečného nebezpečí vážné újmy pro účely doplňkové ochrany, o prospektivní rozhodování (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2008, č. j. 4 Azs 47/2007 - 60, či ze dne 9. 6. 2008, č. j. 5 Azs 18/2008 - 83). Samotné ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu pracuje s pojmem strachu jako subjektivním prvkem a odůvodněností strachu z pronásledování jako objektivním prvkem, nestanoví však podmínku faktického pronásledování v minulosti. Je zkoumána možnost budoucího pronásledování, přičemž je využíván standard přiměřené pravděpodobnosti, což znamená, že tato možnost musí být reálná, nikoliv pouze hypotetická.“* Ze zpráv o zemi původu však nelze dospět ani k závěru, zda stěžovatelům v případě jejich návratu do země původu hrozí azylově relevantní nebezpečí vzhledem k tomu, jaké měl stěžovatel a) postavení před opuštěním země původu [zdejší soud vzal na vědomí, že se žalovaný zabýval problematikou navrátilců žadatelů o azyl do země původu, ovšem to se opět týkalo pouze běžných žadatelů o azyl, nikoliv osob v postavení obdobném tomu, které má stěžovatel a)]. V této části tedy shledává Nejvyšší správní soud shromážděné materiály za nedostatečné pro to, aby mohla být řádně posouzena jak věrohodnost stěžovatele a), tak rovněž hrozba pronásledování v případě jeho návratu do země původu.

[22] V projednávaném případě navíc nejsou materiály o zemi původu a pohovor se stěžovatelem a) jedinými prostředky, na jejichž základě může žalovaný posoudit, zda jsou tvrzení stěžovatele a) věrohodná. Za takový prostředek je možné v posuzované věci považovat rovněž protokol o pohovoru s manželkou stěžovatele a), respektive porovnání a míru shody skutečností v něm uvedených se skutečnostmi uvedenými stěžovatelem a).

[23] Podle konstantní judikatury zdejšího soudu je úkolem žalovaného jakožto správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědi žadatele vyvracejí či zpochybňují, přičemž musí na základě § 3 správního řádu vycházet při svém rozhodování ze spolehlivě zjištěného skutkového stavu (srov. např. rozsudky ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003 - 89, ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57, ze dne 24. 7. 2008, č. j. 2 Azs 49/2008 - 83, ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, publ. pod č. 1749/2009 Sb. NSS, nebo ze dne 22. 5. 2009, č. j. 5 Azs 7/2009 -

pokračování

98, č. 1913/2009 Sb. NSS). Na základě výše uvedeného lze konstatovat, že tuto povinnost žalovaný nesplnil, neboť z jím shromážděných podkladů nebylo možné učinit závěr o tom, zda jsou tvrzení stěžovatele a) věrohodná, či nikoliv. Nebylo tedy ani možné kvalifikovaně rozhodnout o jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany.

[24] Co se týče námitek stěžovatelů k obsahu protokolů a kvalitě tlumočení, je třeba připomenout, že stěžovatel a) souhlasil s vedením pohovorů v uzbeckém jazyce, v jejich průběhu se nezmínil o tom, že nerozumí pokládaným otázkám, či že se nemůže plně vyjádřit, a na závěr protokoly o pohovoru bez připomínek dobrovolně podepsal. Městskému soudu lze proto přisvědčit v tom, že z obsahu protokolů ani náznakem nevyplývá, že by stěžovatel a) měl problém s tlumočením a nemohl řádně vyjádřit své stanovisko, respektive detailně vypovědět svůj azylový příběh. O tom nesvědčí ani jiné dokumenty založené ve správním spise. Stěžovatel a) v průběhu správního řízení ohledně vedení pohovorů a tlumočení ničeho nenamítal. Je nepochybné, že pokud by stěžovatel a) nerozuměl pokládaným otázkám a měl zásadní problém s jazykem, v němž byl pohovor veden, muselo by se to v protokolu projevit, například tím, že by mu tlumočník musel otázky pokládat vícekrát, byl by nucen je přeformulovat, stěžovatel a) by se vyjádřil tak, že otázky nerozumí apod. V protokolu o pohovoru je sice dvakrát zaznamenána situace, kdy musela být opakována položená otázka, to však vzhledem k rozsahu pohovorů nelze považovat za skutečnost naznačující problémy s tlumočením, a v obou případech se spíše jednalo o korekci správního orgánu tím směrem, aby stěžovatel a) odpovídal přímo na položenou otázku. Průběh pohovorů byl tedy standardní, stěžovatel a) se k věci vyjádřil obsírně a nic nenasvědčuje tomu, že by nemohl uvést vše podstatné, případně že došlo k chybám při překladu.

[25] Namítají-li stěžovatelé, že v protokolu je nesprávně uvedeno, že se stěžovatel a) osobně nesetkal s předsedou strany Ata Meken, nenasvědčuje nic tomu, že by se jednalo o chybu v tlumočení. V dané části pohovoru byl stěžovatel a) dotazován na svou působnost ve straně, kdy se stal jejím členem, jaké je postavení strany Ata Meken v Kyrgyzstánu, kdo jsou jejími představiteli, a zda se dostal osobně do kontaktu s předsedou strany Omurbekem Tekebaevem. Na poslední otázku odpověděl „*ne, osobně ne*“. Nejvyššímu správnímu soudu se nejeví pravděpodobné, že by u takto jednoznačné, přímé a krátké odpovědi mohlo při profesionálním tlumočení dojít k úplnému převrácení smyslu odpovědi. Souhlasí tedy s městským soudem, že se stěžovateli a) nepodařilo účinně zpochybnit kvalitu tlumočení pohovoru. K druhé namítané chybě v překladu ohledně počtu mítinků, jichž se stěžovatel a) zúčastnil, pak nedošlo vůbec. Jedná se spíše o špatnou interpretaci skutečností uvedených při pohovoru. V něm totiž nepadla otázka na to, zda se stěžovatel a) zúčastnil politických mítinků i před svým zadržením. Stěžovatel a) na otázku „*žádného jiného mítinku jste se pak (myšleno po druhém mítinku, kterého se zúčastnil) už neúčastnil?*“ pouze mimo jiné odpověděl, že „*se osobně zúčastnil pouze 2 mítinků*“. Z toho žalovaný dovodil, že se stěžovatel a) za celý život zúčastnil pouze dvou mítinků. S ohledem na kontext je však zřejmé, že se stěžovatel a) vyjadřoval k tomu, že se nezúčastnil žádných dalších mítinků po druhém mítinku, kterého se zúčastnil. I v této části tak nebyla účinně zpochybněna kvalita tlumočení pohovoru.

[26] Nedůvodnou shledal Nejvyšší právní soud námitku nedostatečného posouzení důvodů pro udělení humanitárního azylu. Žalovaný, a v návaznosti na něj i městský soud,

se touto otázkou dostatečně zabývali, když především konstatovali, že nebyly nalezeny důvody hodné zvláštního zřetele pro udělení tohoto typu azylu, když rodinná, ekonomická, sociální ani zdravotní situace stěžovatelů jeho udělení neodůvodňují.

[27] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené shledal kasační stížnost důvodnou. Závěr žalovaného o absenci azylově relevantních důvodů žádosti o udělení mezinárodní ochrany stěžovatele a) pro nevěrohodnost jeho tvrzení o problémech v zemi původu v souvislosti s jeho politickými aktivitami, nemá oporu ve spisech. Proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil napadený rozsudek městského soudu. Jelikož již v řízení před městským soudem byly dány důvody pro zrušení rozhodnutí žalovaného, přistoupil Nejvyšší správní soud v souladu s § 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. rovněž ke zrušení tohoto rozhodnutí a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Žalovaný je v dalším řízení vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vyjádřeným v tomto rozsudku [§ 78 odst. 5 ve spojení s § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.]. To znamená, že žalovaný si opatří dostatečně konkrétní materiály o zemi původu či další relevantní podklady pro posouzení věrohodnosti tvrzení stěžovatele a), tj. zjistí skutkový stav v takové míře, aby si mohl bez jakýchkoli pochybností učinit přesvědčivý úsudek ohledně naplnění či nenaplnění podmínek pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, resp. doplňkové ochrany podle § 14a téhož zákona.

[28] Protože Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek městského soudu a zároveň zrušil i rozhodnutí žalovaného, rozhodl také o náhradě nákladů řízení, které předcházelo zrušenému rozhodnutí městského soudu (§ 110 odst. 3 věta druhá s. ř. s.). Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 věta první s. ř. s. (ve spojení s § 120 s. ř. s.), podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatelé měli ve věci úspěch, náleží jim proto náhrada důvodně vynaložených nákladů řízení proti žalovanému, který úspěch neměl.

[29] Stěžovatelům v řízení o žalobě náklady nevznikly, neboť byli osvobozeni od soudního poplatku (§ 11 odst. 2 písm. i) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích), nebyli zastoupeni advokátem a z obsahu spisu nevyplývá, že by jim v řízení nějaké další náklady vznikly. Náklady řízení o kasační stížnosti sestávají z náhrady nákladů zastoupení za dva úkony zástupce dvou stěžovatelů: 1) převzetí a příprava zastoupení, 2) podání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. a) a d) ve spojení s § 12 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif ve spojení s § 35 odst. 2 s. ř. s.]. Za tyto úkony náleží odměna ve výši 9 920 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bod 5 advokátního tarifu] a náhrada hotových výdajů jejich zástupce za tyto úkony ve výši 2 x 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Zástupce stěžovatelů nedoložil, že by byl plátcem DPH. Celkem tedy náklady řízení o kasační stížnosti činí 10 520 Kč.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. června 2021

pokračování

JUDr. Tomáš Foltas
předseda senátu